

Perlička kropenatá Reichenowova (*N. m. reichenowi*)

Perlička kropenatá jihoafrická (*N. m. coronata*)

Perličky jsou endemickou čeledí, jejíž druhy se vyskytují v Africe na jih od Sahary. Většina druhů má bílé perličky na šedomodrém peří. Pouze dva druhy z pralesů západní Afriky mají jiné zbarvení.

Nejznámějším druhem čeledi je **perlička kropenatá** (*Numida meleagris*), vyskytující se v savaně, otevřené krajině, ale i v krajině s porostem keřů a stromů. Je typická různě tvarovaným nárůstkem na hlavě ve tvaru přilbice, proto se můžete setkat i s českým názvem druhu perlička přilbová. Dle mého názoru tento název druhu daleko lépe vystihuje znak, který ji odlišuje od ostatních perliček. Jednotlivé poddruhy můžeme rozlišit podle tvaru a velikosti přilbic, drobných rozdílů ve zbarvení a tvaru lalůček. Variabilita perliček kropenatých je tak velká, že v minulosti bylo popsáno na 20 poddruhů. Dnes je znáno 9 poddruhů.

Nejsevernějším poddruhem, který byl popsán, je **perlička kropenatá marocká** (*Numida meleagris sabyi*), která měla oblast výskytu v severozápadním Maroku mezi řekami Oum er Rbia a Seba. Tento poddruh má oproti západoafrickými perličkám delší přilbu. V týle hlavy a na krku má chomáček delšího peří, který směřuje nahoru. Výška přilbice je uváděna mezi 14 a 18 mm. Od roku 1950 je možná v přírodě již vyhubená. Z roku 1970 existují 3 zprávy o jejím výskytu v přírodě, ale může se jednat o křížence s domácí formou či jedince perličky domácí, kteří se pohybovali mimo lidská sídla. Kolem roku 1990 byla tato perlička uváděna už jen jako poddruh chovaný pouze v zajetí (EW). Jediné místo, kde by mohla

Perličky

přežít v přírodě, je pohoří Střední Atlas.

Další poddruhy perličky kropenaté obývají stepi a suché oblasti na jih a jihozápad od Sahary až po jižní Afriku.

V západní Africe od jižní Mauretánie a Guiney Bissau po jižní Čad a severní Angolu včetně Demokratické republiky Kongo se vyskytuje **perlička kropenatá západoafrická** (*Numida meleagris galeata*). Tento poddruh má nejmenší přilbici, která je špinavě okrově hnědá i na čele a stranách hlavy. Uváděná výška je mezi 3 a 9 mm. Holá kůže na hlavě je modrobílá. Oproti marockému poddruhu je také celkově menší.

Od východního Čadu po Etiopii, sever Demokratické republiky Kongo, Ugandu a severní Keňu potkáme **perličku kropenatou středoafričskou** (*Numida meleagris meleagris*). Přilbu má krátkou a kuželovitou, ale je vyšší než u poddruhu *N.m.somaliensis*, temeno a týl jsou červenohnědé, oválné lalůčky jsou modré. Na ozobí má štětičku krátkého peří.

Ve východní a jižní Etiopii a západním Somálsku se vyskytuje **perlička kropenatá somálská** (*Numida meleagris somaliensis*). Ta má také štětičku peří na kořeni zobáku delší než u předchozího poddruhu. Přilba je malá, vysoká 6–21 mm. Lalůčky mají červené špičky.

Savany a okolní oblasti Keni a střední Tanzanie obývá **perlička kropenatá Reichenowova** (*Numida meleagris reichenowi*). Má nejvyšší přilbu z poddruhů tohoto druhu. Zpravidla je

vysoká 21–42 mm, ale u samců může dosáhnout až 56 mm. Přilba je žlutavá až hnědá. Kůže pŕlkulatých lalůček a přední část lící až po temeno hlavy je zbarvené červeně. Zbytek hlavy a holý krk jsou modravé.

Ve východní Africe od západního a východního Čadu po východní Mosambik, západní Zambii, Zimbabwe, severovýchodní Botswanu, sever Jižní Afriky a ostrovy Zanzibar a Tumbatu najdeme **perličku kropenatou východoafrickou** (*Numida meleagris mitrata*). Rudohnědá přilba mívá výšku 11–28 mm výjimečně až 33 mm, líce a holé části krku jsou zelenomodré. Lalůčky jsou úzké, ukončené špičkou.

Jižní oblasti povodí Konga až po střední a východní Angolu, povodí řek Zambezi a údolí Luangwa v severní Zambii obývá **perlička kropenatá angolská** (*Numida meleagris marungensis*). Její přilba je široká a není špičatá. Je vysoká 13–23 mm. Čelo a přilba jsou oranžově žluté. Holá část hlavy a část krku jsou zbarvené podobně jako perlička kropenatá východoafrická. Peří na těle je černější s většími a hustšími skvrnami a pásy.

V jižní Angole po střední Namibii a Botswanu se vyskytuje **perlička kropenatá kalaharská** (*Numida meleagris papilosus*, dříve známá i pod vědeckým názvem *Numida meleagris damarensis*). Její přilba je o něco menší než u východoafrického poddruhu *N.m.reichenowi*, ale značně širší, dlouhá a bohatá ve vzácných případech je křivá a sahá až po týl, vysoká je 17–27 mm.

Nejižnější na východě Jižní Afriky najdeme **perličku kropenatou jihoafrickou** (*Numida meleagris coronatus*).

Perlička kropenatá kalaharská (*N. m. papillosus*) v NP Etosha (Namibie)Perlička kropenatá středoafričká (*N. m. meleagris*) v NP Ol Pejeta (Keňa)

Tento poddruh má přilbu vysokou 19–31 mm podobnou poddruhu *N. m. mitratus*. Líce má bílomodré, ozobí a temeno hlavy červené, lalůčky mají červené špičky.

Kromě uvedených oblastí byly perličky kropenaté ještě vysazeny v dalších zemích světa např. na ostrovy Karibské oblasti, v USA, Pyrenejský poloostrov, Britské ostrovy, Nový Zéland a v dalších oblastech. O perličkách kropenatých na Madagaskaru se vedou spory, zda se na něj dostaly přirozenou cestou nebo zda je tam vysadil člověk. Moris P. a Hawkins F. uvádějí, že se jedná o poddruh perlička kropenatá východoafričká (*Numida meleagris mitrata*). Ta se vyskytuje na západní straně Mozambického průlivu. Občas jsou činěny pokusy o vysazení perliček kropenatých i v Evropě se střídavými úspěchy. Většinou ale nepřechájí naši zimu v přírodě, pokud nemají k dispozici uzavřený prostor, který by je ochránil před mrazem.

Perlička kropenatá je předkem **perličky domácí** (*Numida meleagris f. domestica*). Od divoké formy se domácí liší velice málo. Za jejího předka je považován poddruh perlička kropenatá západoafričká (*Numida meleagris galeata*), protože v počátcích evropského chovu byly perličky chované domorodci dováženy především ze západní Afriky a jsou jí i hodně podobné. Perlička domácí byla zřejmě domestikována před několika tisíci lety v Kartágu a Egyptě. Dle pověsti jsou perličky proměněné sestry tragicky zemřelého krále Meleagra. Protože neustále oplakávaly jeho smrt, proměnily se v perličky a jejich peří bylo poseto skvrnami z jejich slz ve tvaru perliček. Odtud se perličky dostaly do Řecka a Říma a dále pak do Evropy. Řekové je dokonce považovali za posvátné ptáky. V Římě sloužily především jako potravina bohatých labužníků. Po konci Římské říše kolem roku

300 n. l. z Evropy perličky vymizely. V polovině 15. století je znovu dovezli Portugalci z Guiney. Proto se v angličtině nazývají Guineafowl (Guinejská slepice). Odtud se její chov znovu rozšířil po Evropě. Dnes již není v Evropě tak často chována, jako tomu bývalo dříve. Perlička domácí bývá o něco větší než perlička kropenatá. Bylo vyšlechtěno několik plemen perličky domácí, mezi nimiž můžeme najít kromě divoce zbarvených plemen i různé barevné mutace včetně bílé. I pro chov perličky domácí musíme mít zateplený prostor, který budou používat především v zimě. Jinak se mohou pohybovat po zatravněném výběhu. Perličky domácí v zajetí špatně sedí na vejcích, proto jsou většinou líhnuty v líhních nebo pod slepicemi či jinými kury. V prvním roce mohou perličky domácí snést až 130 vajec, ve druhém pak 80 vajec. Je možné chovat samce s více samicemi, nejvýše s 10. V tomto případě však musíme počítat s umělým odchovem.

Velice nápadným obyvatelem křovinaté savany jižní a východní Etiopie, středního a jihozápadního Somálska přes severní a východní Keňu po severovýchodní Tanzanii jsou **perličky supí** (*Acryllium vulturinum*), typické svým dlouhým peřím s bílým pruhem uprostřed každého kobaltově modrého krycího pera na krku a hrudi protaženého do špičky. Na týlu má krátké hnědé až hnědočervené peří na holé modré hlavě.

Perličky rodu *Guttera* jsou typické chocholkou z černého peří na temeni hlavy. Systematika tohoto rodu má určitý vývoj na rozdíl od jiných perliček, u nichž se druhové členění již ustálilo. Začátkem tohoto století, tak jak je to i v českém názvosloví z roku 2003, byl rod *Guttera* členěn na 2 druhy – perličku chocholatou (*Guttera pucherani*) s 5 poddruhy a perličku lesní (*Guttera plumifera*) se 2 poddruhy. V současné

době došlo na základě analýzy morfologie k přehodnocení systematiky u perličky chocholaté a k jejímu rozdělení na 3 druhy – *Guttera pucherani* (monotypická), *Guttera verreauxi* (4 poddruhy) a *Guttera edouardi* (2 poddruhy). Vzhledem k tomu, že toto dělení je čerstvé, nemají nově stanovené druhy české ekvivalenty názvů. Proto jsem použil neoficiální české názvy, kde jsem se snažil využít rozdílů ve zbarvení.

Perlička lesní (*Guttera plumifera*) se liší od ostatních druhů perliček rodu *Guttera* větší a jinak tvarovanou chocholkou. Oproti zbývajícím druhům rodu je tmavší. Na tmavomodrém až černém krku jsou větší bílé perličky. U zbývajících druhů tohoto rodu jsou perličky na peří menší. Jako jediná perlička rodu *Guttera* má také patrné malé lalůčky. **Perlička lesní guinejská** (*Guttera plumifera plumifera*) se vyskytuje v oblasti od jižního Kamerunu, severu Demokratické republiky Kongo a středu severní a jižní Středoafričké republiky po Rovníkovou Guineu a severní a západní Gabun a na jih po severní Angolu. Holé části hlavy jsou modrošedé, hrdlo a tváře jsou černavé, včetně malých lalůček. Druhý poddruh – **perlička lesní Schubotzova** (*Guttera plumifera schubotzi*) – najdeme na severu Demokratické republiky Kongo na západ po riftového údolí a jezero Tanganika. Tento poddruh je zbarven podobně jako nominální poddruh, jen na zadní straně krku má oranžově žlutý kroužek a na lících žlutou příčnou skvrnu před ušima.

Ve východní Africe od jižního Somálska po východní střední Keňu, severní Tanzanii a ostrovy Zanzibar a Tumbatu se vyskytuje **perlička červenolící** (*Guttera pucherani* – dříve *Guttera pucherani pucherani*). Výrazným znakem perličky červenolící jsou červeně zbarvené líce a hrdlo v období rozmnožování. Mimo tuto dobu mohou být líce modré. Při

Perlička domácí

Perlička Edouardova

Perlička červenolící

blížešim pohledu můžeme rozpoznat, že uvedená kresba má červenomodrý až modrý odstín. Roku 1871 byla popsána perlička ze střední Tanzanie jako poddruh *Guttera pucherani granti*, zvaný též *Guttera edouardi granti*. O něm se zmiňuje i Raethel ve své knížce *Fasanen und andere Hühnervögel* z roku 1976. Na počátku 90-tých let je však již uváděna tato forma jako synonymum *Guttera pucherani pucherani*. Rozdíl mezi oběma formami je ve zbarvení peří na krku. Původní forma perličky červenolící měla kropenaté peří po celém krku. Tuto formu dovezl ing. Vágner do Dvora Králové r. 1975. Dnes však v chovech převažuje druhá forma dříve popsaná jako *G.p.granti*, která má peří v horní části krku černé. Dolní části krku a trup je opeřen peřím s perličkami. Forma *G. p. granti* může být křížencem perličky červenolící a perličky červenohrdlé.

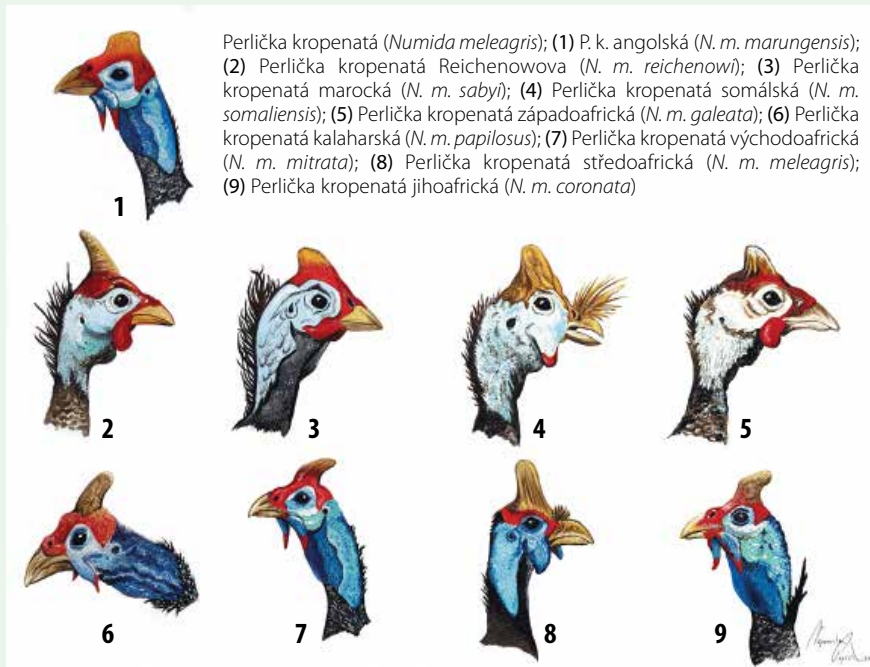
Perlička červenohrdlá (*Guttera verreauxi* – dříve také *Guttera pucherani verreauxi* nebo *Guttera edouardi verreauxi*) se vyskytuje od Guiney Bisau po západní Keňu, povodí Konga a západní Angolu. Je typická červeně zbarvenou bradou, hrdlem a někdy i horní částí přední strany krku. Zbytek krku má pak matně černou. Rozdíly ve zbarvení mezi jednotlivými poddruhy jsou v literatuře uváděny velice málo. **Perlička červenohrdlá západoafrická** (*Guttera verreauxi verreauxi* – dříve také *Guttera pucherani verreauxi* nebo *Guttera edouardi verreauxi*) obývá okraje lesů a savany s porostem křovin a stromů v Guinei Bisau po jihozápadní Nigerii, východní Demokratickou republiku Kongo a jihozápadní Středoafriickou republiku po západní Keňu, západní Tanzanii a jižní a západní Angolu. Holou hlavu má ocelově modrou, kromě brady, hrdla a přední části holého krku, které jsou karmínově červené. Duhovku má světle hnědou. Na jihu v jihovýchodní Nige-

rii a jihozápadním Kamerunu sousedí s **perličkou červenohrdlou** východní (*Guttera verreauxi sclateri* – dříve také *Guttera pucherani sclateri* nebo *Guttera edouardi sclateri*). Její peří v chocholce na čele je krátké a směrem přes temeno po týl se prodlužuje. Duhovka je černohnědá. Ve střední části povodí Konga po jihovýchodní Demokratickou republiku Kongo a severovýchodní Angolu najdeme **perličku červenohrdlou konžskou**

(*Guttera verreauxi schoutedeni* – dříve také *Guttera pucherani schoutedeni* nebo *Guttera edouardi schoutedeni*). Brada, hrdlo a přední část krku je červená, zbylá část hlavy je tmavě modrá včetně miniaturních lalůček pod lícemi. Nejjižnější poddruhem je **perlička červenohrdlá angolská** (*Guttera verreauxi kathleenae* – dříve také *Guttera pucherani kathleenae* nebo *Guttera edouardi kathleenae*) z východní Angoly

Perlička supí

a jihu Demokratické republiky Kongo po severozápadní Zambii. Brada, hrdlo a přední strana krku je šarlatově červená, zbytek holé hlavy je modrý.

Třetím druhem vzniklým rozdělením perličky chocholaté je **perlička Edouardova** (*Guttera edouardi*) typická pro východní a jihovýchodní Afriku. Na rozdíl od předcházejících druhů nemá na hlavě červeně zbarvené části holé kůže. Poddruh **perlička Edouardova severní** (*Guttera edouardi barbara* – dříve *Guttera pucherani barbara*) se vyskytuje v jihovýchodní Tanzanii po severní a východní Mosambiku a Malawi. Její holé části hlavy jsou tmavě břidlicově šedé, boky a zadní část krku jsou tmavě modré. Těl od krku odděluje jen úzký žlutý proužek. Druhý poddruh **perlička Edouardova jižní** (*Guttera edouardi edouardi* – dříve *Guttera pucherani edouardi*) je z oblasti jižní a východní Namibie, severozápadní Zimbabwe, jižní Malawi a Mosambiku po severovýchodní Jižní Afriku. Její holá část hlavy a krku je oloveně modrá s širokým bíložlutým spojovacím proužkem přes týl a horní část krku, který končí pod ušima.

Následující 2 druhy perliček jsou vysloveně pralesními druhy. Jsou nejmenšími druhy čeledi. Jejich velikost odpovídá přibližně velikosti slepiček kurů rodu *Gallus*. Oba druhy pralesních perliček jsou monotypické.

Perlička červenohlavá (*Agelastes meleagrides*) obývá poslední zbytky pralesa od jihovýchodní Sierry Leone přes Libérii a Pobřeží Slonoviny po jihozápadní Ghanu. Dospělí jedinci jsou

typičtí červenou hlavou a holou horní polovinou krku a bílým peřím na krku a prsou. Zbytek těla je tmavě hnědý až černý. Jedinci v mládežnickém šatě mají peří na krku a prsou popelavě hnědé a bílé peří na břiše.

Perlička černá (*Agelastes niger* – dříve *Phasidus niger*) je z pralesů jihovýchodní Nigerie až po severní Angolu přes sever povodí Konga po nejseverovýchodnější oblasti Demokratické republiky Kongo. Má růžovou holou hlavu a horní část krku a tmavě hnědé až černé peří na trupu a zbytku krku. Mladí jedinci mají bílé břicho. Samice mají menší ostruhy než samci. Má podobnou oblast rozšíření jako perlička lesní.

Největší ochranu potřebuje perlička červenohlavá, která jako jediná z čeledi je hodnocena jako zranitelná (VU), ostatní perličky jsou považovány za málo dotčené (LC). IUCN hodnotí stavy perliček kropenatých, perliček Edouardových, perliček červenolících, perliček červenohrdlých a perliček supích jako stabilní. Bohužel se to už nemůže říci o stavech populací jednotlivých poddruhů. Stavy perliček lesních, perliček červenohlavých, perliček černých mají klesající tendenci. Jsou totiž loveny jako tzv. Bushmeat a jejich stavy ohrožuje i ubývání pralesů, ničení životního prostředí a jiná lidská činnost v oblastech jejich výskytu. V CITES je uvedena pouze perlička červenohlavá, pokud pochází z Ghany.

V Evropě jsou perličky supí chovány v 68 zoo, perličky červenolící ve 44 zoo, perličky kropenaté bez rozli-

šení poddruhů mezi svými chovanci uvádí 177 zoo. Perličku kropenatou západoafrickou má zoo Kaunas. Jiné poddruhy v Evropě v současné době nejsou chovány mimo ČR. Ještě nedávno jsme mohli vidět v Tierparku Berlín a zoo Berlín, jako jediných v Evropě, perličku kropenatou jihoafrickou. Dnes ji již nemají. Ve 262 zoo Evropy můžeme vidět perličku domácí. V 60-tých letech byly v zoo Berlín, zoo Frankfurt n. M. a Amsterdam chovány perličky červenohlavé. V Chesteru (1962–1963) a v Antverpách (1957–1963) měli perličky černé. V 7 zoo Evropy byly chovány i perličky lesní v obou poddruzích.

V ČR můžeme vidět perličky supí v Zoo Dvůr Králové n. L., zoo Praha a zoo Zlín a perličky červenolící v zoo Dvůr Králové n. L., zoo Plzeň a zoo Košice. V zoo Dvůr Králové n. L., jako jediné zoo v Evropě, mají nyní perličky kropenaté Reichenowovy. Dříve jsem je ještě viděl také v zoo Arnhem. Roku 1975 dovezl Ing. Vágner 40 perliček supích, 17 perliček červenolících a 3 perličky červenohrdlé. Zhruba asi polovina perliček supích a červenolících se po karanténě dostala do různých českých a slovenských zoo. V zoo Bojnice, Bratislava, Brno, Jihlava a Vyškov i ve Dvoře Králové n. L. jsou v expozicích perličky domácí. Většinou jsou chovány ve výběžích spolu s africkými kopytníky. Perličky supí se v ČR podařilo rozmnožit v zoo Dvůr Králové n. L. a zoo Praha. Perličky červenolící rozmnožila Zoo Dvůr Králové nad Labem.

Podmínky chovu

Perličky jsou ptáci většinou žijící mimo dobu hnízdění v hejnkou o 10–15 jedincích. Hejna mohou dosáhnout až 100 členů. V době toku a sezení na vejcích se tato hejna rozdělují na jednotlivé páry, které obsazují své hnízdní okrsky. Krátce po vylíhnutí kuřat se mohou jednotlivé rodiny opět spojovat do hejnek. O kuřata se však i v tomto hejnkou stará pouze rodičovský pár. Pralesní perličky rodu *Agelastes* žijí naopak sólově nebo v páru po celý život i mimo dobu rozmnožování.

Všechny druhy perliček jsou věrné místu a nestěhují se do jiných oblastí. Můžeme rozlišit 3 typy prostředí, které obývají. Perličky rodu *Agelastes* a perlička lesní obývají primární deštný prales. Zbylé tři druhy chocholatých perliček rodu *Guttera* najdeme na okrajích pralesa a v křovinaté savaně. Volné prostory savan, křovinné savany a okraje pouští obývá perlička supí

a perlička kropenatá. Perlička kropenatá byla dokonce viděna v nadmořské výšce 3 000 m n.m..

Pro chov v zajetí je dobré mít větší skupinu perliček. Je to přirozenější a lépe si mohou vybrat partnery. Chov v páru však také není vyloučen. Pro skupinu perliček musíme počítat i s prostornější voliérou či výběhem. Je nutné, aby na tyto prostory navazovalo zimoviště. Ve voliéře i zimovišti musíme počítat s možností hřadování perliček v noci. Toto neplatí pro perličky rodu *Agelastes*, které se zřejmě drží pouze v páru. Pro ně stačí prostorná voliéra se zimovištěm, kde jsou chovány po párech. V noci zřejmě také hřadují. S chovem perliček červenohlavých a černých mnoho zkušeností není, protože se chovaly jen v několika chovech na přelomu padesátých a šedesátých let. Chov bohužel skončil bez odchovu.

Perličky hledají potravu při hrabání v půdě. Pokud je voliéra malá, perličky hrabáním zničí travní porost ve voliéře. Proto jsou ideální velké voliéry, jako jsou průchozí voliéry v zoo (viz Zoo Dvůr Králové n. L., Zoo Praha) nebo výběhy. Je dobré na malé části expozice vysadit keře, které by tvořily stín a kryt pro perličky. Musíme dát také pozor

na vnitřní parazity, které mohou pozřít s takto získanou potravou. Je dobré pravidelně provádět koprologická vyšetření (kontrola trusu na vnitřní parazity).

Podobně jako i ostatní bažantovití se perličky rády popelí. Což je součástí jejich péče o opeření. Proto jim musíme připravit i místo, kde by tuto činnost mohly provozovat.

Perličky pocházejí z tropických oblastí, proto musíme počítat s vyhříváním prostorem v chladném období roku s teplotou nad 15 °C. Jedinou výjimkou je perlička domácí, která se již na naše klima adaptovala, takže snáší i mírné mrazy. Často se stává, že i v mírné zimě raději hřaduje na stromech ve výběhu, místo pobytu v zatopeném prostoru.

V přírodě mají mnoho nepřátel. Jejich predátory jsou servali, gepardi a další především šelmy. Při útoku predátora se brání prudkým vzletem směrem vzhůru. Při odchytu ve voliéře, kde se mohou chovat podobně, proto může dojít ke zranění hlavy o strop ubikace při tomto vzletu. Na stropě voliéry se osvědčuje pletivo z umělé hmoty, které je pružné a zabrání zranění perliček při prudkém vzletu. Jako ochrana před kunami a jinými predátory můžeme

ještě použít nad tímto pletivem drátěné pletivo umístěné 10–15 cm nad umělohmotné pletivo, které zabrání prokousání se např. kuny skrz umělohmotný strop. Ve voliéře můžeme perličky chovat i s jinými středně velkými druhy ptáků (např. špačky, snovači). Perličky se ozývají silným pronikavým hlasem, který nemusí být příjemný sousedům.

Krmení

V potravě pralesních perliček převažují bezobratlí (termiti, mravenci, červi, plži, larvy brouků apod.). Vedle toho sežobnou i bobule, semena a listy lesních stromů a keřů.

Perličky rodu *Guttera* a perličky kropenaté jsou všežravci. Sežerou vše, co naleznou. V potravě se objevují semena, bobule a plody různých rostlin i různí bezobratlí (hmyz, pavouci, mravenci, termiti, kobylinky, drobní plži apod.). V přírodě jsou velmi užitečné při omezování hmyzu a rostlin. Uvádí se, že jedna perlička sežere za rok až 4,5 kg různého hmyzu a velké množství semen různých rostlin.

V potravě perliček supích výrazně převažuje rostlinná strava (semena, byliny, trávy, bobule, ovoce a další části rostlin včetně kořínků, cibulek a výhon-

Malování obrazů se zvířecí tematikou **NA ZAKÁZKU**

Perlička červenolící – vejce

Perlička supí – skořápka a čerstvě vylíhlé kuře

Perlička domácí – kuře staré asi 10 dnů

Perlička supí – samice a kuřata stará asi 2 týdny

ků). Sbírá také hmyz, pavouky a malé plže a další bezobratlé. Perličky, které se vyskytují v savaně, kde není voda často k dispozici, mají malou spotřebu vody na pití.

Krmení perliček v zajetí se podobá krmení slepic či bažantů. Vedle směsi zrnin jim přidáváme granule pro bažanty či krůty. Do stáří 3 týdnů dostávají BŽ1 a později BŽ2. Můžeme využít i směsi K a NP určené na chov a odchov kurů. Při hmotnosti perličky domácí 1–1,5 kg mají denní spotřebu asi 100–120 g na kus a den. Mají rády mrkev, různou zeleninu, zelené krmění a moučné červy či jiný hmyz. V krmění především v době rozmnožování je dobré použít i jiné druhy potravy obsahující hodně živočišných bílkovin, jako jsou natvrdo vařená vejce, tvaroh a podobně. Z těchto ingrediencí můžeme dát dohromady tzv. vaječnou míchanici, která se skládá z nastrouhaných natvrdo vařených vajec, mrkve, směsi pro kuřata (je lepší než strouhánka) a zeleného krmění (kopřiv, ptačince apod.). Nesmíme jim zapomenout dát možnost nazobát se gritu, který jim umožňuje lepší trávení potravy. To platí pro všechny druhy ptáků se svalnatým žaludkem.

Rozmnožování

V době mimo hnízdění se perličky pohybují v hejnkách. Na začátku rozmnožování se rozdělují hejnka na jednotlivé páry, které se pak starají o hnízdění a kuřata. Po vylíhnutí kuřat se zase mohou spojit v hejnka, protože se tak mohou lépe bránit predátorům. Kuřata se i v této době drží svých rodičů. Samci i samice se od sebe téměř neliší. Samice bývá nepatrně menší než samec. U samce na nohách najdeme drobné ostruhy.

Perličky červenohlavé začínají s rozmnožováním v říjnu až květnu a perličky černé v prosinci až únoru. O etologii pralesních perliček (rod *Agelastes*) je velmi málo informací. Hnízda pralesních perliček v přírodě nebyla zatím nalezena. Chocholaté perličky (rod *Guttera*) se řídí dle počasí v jednotlivých oblastech výskytu. Většinou to bývá před dobou dešťů. Perličky supí hnízdí v červnu nebo prosinci a lednu a perličky kropenaté před dobou dešťů.

Hnízdo perliček bývá umístěné v dílku na zemi v trsech rostlin, pod keři apod. Někdy bývá v hnízdě vystýlka ze suchých listů či stébel trav, ale mohou být i bez tohoto materiálu. Snůšky vajec jsou dle druhu různě velké. Pohybují se od 4–5 vajec (výjimečně i 15) u perliček chocholatých po 13–15 vajec u perličky supí. Slepíčka sedí na vejcích sama a kohoutek opodál hlídá hnízdo se slepičkou. Inkubace trvá u perliček rodu *Guttera* a perliček supích 23–25 dnů a u perličky kropenaté 24–28 dnů. O kuřátka se starají spolu oba rodiče. Často se rodinky perliček sdružují do hejn, jak jsem se už zmínil, protože se tak mohou lépe ubránit před predátory. Po zjištění predátora upozorní svým hlasem ostatní členy hejna, kteří tak mohou reagovat včas. Část populace perliček v oblasti – někdy i 30% – nehnízdí ve stejné době jako většina populace.

Perličky supí v Zoo Dvůr Králové n. L. byly v létě 1976 puštěny do společného výběhu s vodními ptáky i perličkami červenolícími a červenohrdlími, kde byla velká zatravněná plocha a porost stromů starých desítky let. Do zimoviště jsme je přemístili na začátku října. Následující rok jsme tyto perličky opět v květnu pustili do stejného výběhu. V srpnu 1977 jsme začali nacházet v důlcích, vytvořených uprostřed trsů kopřiv, vejce perliček supích. Půda zde byla vlhčí než v okolí. Uprostřed trsu kopřiv byl pouze upravený důlek v zemi o průměru 25–30 cm a vystlaný suchými stvoly trav. Protože perličky supí začaly snášet v srpnu, byla vejce sbírána a dána do líhne. Inkubace v líhni probíhala při teplotě 37,5 °C. Při dolíhnutí požadovala vejce vzdušnou vlhkost vyšší než pro kachny, aby nedošlo k zasychání vaječných blan. Vylíhlá kuřata byla umístěna do prostoru vyhřátého na asi 32 °C. Je to vyšší teplota, než jakou vyžadují kuřata či káčata. Perličata měla možnost se prohřát pod žárovkou. S přibývajícím stářím jsme jim snižovali teplotu. Již zhruba po týdnu začala kuřata perliček vyletovat na níže umístěná bidla. V této době jim již rostlo perí mládežnického šatu. Nejdříve jim rostla šedohnědá letková pera. Pak začalo prachové perí na trupu nahrazovat šedohnědé obrysové perí mládežnického šatu. Ve stáří 3 týdnů již byla plně opeřena mládežnickým perím kromě hlavy, ale byly menší než dospělé perličky. Od 4. týdne jim již stačila pokojová teplota. Jako poslední jim začala přepeřovat ve věku asi 2 měsíců žlutá až okrová hlava s hnědými proužky do zbarvení typického pro tento druh. V 5. měsíci začaly přepeřovat do šatu dospělých. Ve stáří půl roku již byla plně přepeřena do šatu dospělých. Kuřata byla krmena zpočátku směsí z nastrouhaných vařených vajec, strouhané mrkve, krmné směsi pro kuřata a krájenými

Perlička červenolící – kuře staré asi 3 týdny

Perlička supí – kuře staré asi 6 týdnů

Perlička červenolící – kuře staré asi 6 týdnů

zelenými částmi rostlin. Postupně pak dostávala na zvláštní misku směs zrnin, zpočátku převažovalo proso, později brala i další zrniny. Na dnu odchovny byla malá vrstva písku.

V dnešní době můžeme pro perličky využít směsi pro krmení bažantovitých BŽ1 nebo směsi pro kuřata K1. Perličky pohlavně dospívají ve stáří jednoho roku. U perliček domácích začínají snášet vejce už v osmi měsících.

Měl jsem možnost vidět kuřata perličky domácí, perličky supí a perličky červenolící. Všechna byla opeřena podobně. V mládežnickém šatě měli perí šedohnědé pokryté bílými tečkami nebo proužky. Hlavu měli opeřenou až do stáří 2 měsíců prachovým perím zbarveným v proužcích střídavě žlutě a hnědě.

Kuřata perliček je dobré okroužkovat uzavřeným kroužkem o vnitřním průměru 16 mm.

Kuřata perliček špatně snáší chladné a vlhké počasí. Proto je lepší první dny je zavírat v budově nebo ve vyhřátém prostoru i s kvočnou. Až asi po týdnu je můžeme za slunečného a teplého počasí pustit do venkovního výběhu, kde nesmí prochladnout.

V posledních letech jsem měl možnost vidět kuřata perliček supích a perliček červenolících, která odchovála samička. V obou případech odchov probíhal ve vyhřátých vnitřních prostorech. Místa pro hnízda byla chráněna zástěnou z trsů rostlin nebo rákosovou rohoží.

Perličky se mohou rozmnožovat už v prvním roce života. Nejvyšší věk, kterého se perličky v zajetí dožily, činí 10 let.

Závěr

Závěrem bych chtěl poděkovat slečně Veronice Papačové za zpracování portrétů perliček. Bohužel jsme nenašli kresbu nebo fotku perličky kropenaté angolské. Její portrét je nakreslen

podle popisu v knize Raetela a kol. Také chci poděkovat panu J. Šafáři za poskytnuté fotky z přírody. Abych mohl co nejvíce dokumentovat svůj článek, použil jsem i několik mých snímků starých 40–45 let. Původně byly nafoceny jako diapozitivy. Tomu odpovídá i jejich kvalita. Zde děkuji za pomoc s úpravou panu Zb. Šišovi. Redakci děkuji za doplnění fotkou perličky Edouardovy.

Petr Bednář – Přelouč
bednar.vydra@seznam.cz

Foto: autor, J. Šafář
Kresba: V. Papačová

Literatura

Veger Zd., Kamínek V. – Kapesní atlas okrasných ptáků

J. de Hoyo a kol. (1992) – Handbook of the Birds of the World 1.

J. de Hoyo a kol. (2014) – Illustrierte Checklist of the Birds of the World 1.

Raethel a kol. (1976) – Fasanen und andere Hühnervögel

Perlička červenolící – kuře staré asi 3 měsíce

W. Grummt, H. Strehlow (2009) – Zootierhaltung Tiere in Menschlicher Obhut – Vögel

Madge S., McGowan P. (2001) – Pheasants, Partridges and Grouse

BUKOVÉ ŠTĚPKY VYSOKÉ KVALITY

- ♦ dodáváme ve dvou velikostech
4–10 mm a 16 mm balení 15 kg (60 l)
- ♦ sušené, bez prachu
- ♦ vhodné jako podestýlka na dno klecí, voliér a do budek

Jaroslav Čermák, Mrsklesy 30
783 65 Hlubočky

tel.: +420 721 225 930, e-mail: info@cermakagro.cz